

Folketingets Miljøudvalg
Christiansborg
1240 København K

J.nr. NST-401-01291

Den 20. november 2014

Folketingets Miljøudvalg har i brev af 2. september 2014 stillet følgende spørgsmål nr. 550 (alm. del), som hermed besvares. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Per Clausen (EL).

Spørgsmål nr. 550 (alm. del)

Med henvisning til debatindlægget "Farlig kemi i vandmiljøet" (Jyllandsposten, 1. september 2014 s. 23 <http://jyllands-posten.dk/opinion/breve/ECE6985087/farligkemi-i-vandmiljøet/>) bedes ministeren redegøre for arbejdet med miljøfarlige forurenende stoffer (MFS) frem til de næste områdeplaner i medfør af vandrammedirektivet, herunder oplyse;

- hvilke stoffer og vandområder, der mangler målinger for,
- hvilke grænseværdier/miljøkvalitetskrav, der endnu ikke er fastlagte,
- på hvilke områder der mangler mulighed for at sammenholde målinger med fastlagte grænseværdier/miljøkvalitetskrav,
- hvilken viden, der mangler at blive fremskaffet om årsager til overskridelse af miljøkvalitetskrav,
- nuværende og nødvendig viden om relevante indsatser med henblik på at opfylde miljømål for MFS?

Svar

Overordnet har vi i Danmark en god viden om kilder til miljøfarlige forurenende stoffer i de danske vandområder. Der er dog for flere stoffer behov for mere viden. Frem mod tredje vandplanperiode vil Naturstyrelsen sammen med Miljøstyrelsen indsamle yderligere viden om de miljøfarlige forurenende stoffer, således at det i videre omfang bliver muligt at fastsætte miljøkvalitetskrav og definere indsatser vedr. miljøfarlige forurenende stoffer.

Hvilke stoffer og vandområder mangler der målinger for?

I det danske natur- og miljøovervågningsprogram NOVANA er det fastlagt, hvilke miljøfarlige forurenende stoffer der skal overvåges for i de danske vandområder, hvilke områder der skal overvåges i, og om overvågningen (prøvetagningen) skal foregå i vand, sediment, fisk eller muslinger.

Udvælgelsen af miljøfarlige forurenende stoffer, og hvor der skal overvåges, sker på baggrund af en overordnet, tværgående strategi for overvågning af stofferne i overfladevand og i grundvand. Strategien sikrer bl.a., at Danmark opfylder EU-direktiver, national lovgivning og internationale konventioner. Ligeledes sikrer strategien, at viden om stoffernes forekomst, ud fra bl.a. hidtidig overvågning, bliver inddraget i sammensætningen af listen af stoffer, der skal overvåges. På den måde tilstræbes løbende at tilpasse overvågningen, hvor de største udfordringer er, og hvor der er mest behov for viden. Strategien sikrer også, at overvågningen sker i et repræsentativt antal vandområder.

I programmet indgår overvågning af miljøfarlige stoffer for i størrelsesordenen 17,5 mio. kr. om året. NOVANA 2011-2015 omfatter overvågning af omkring 200 miljøfarlige forurenende stoffer fordelt på ca. 18 stofgrupper i vandløb, søer, kystvande og grundvand, herunder EU's prioriterede stoffer, der vurderes at være til stede i de danske vandområder, samt øvrige miljøfarlige forurenende stoffer, der udledes i væsentlige mængder. Overvågningsprogrammet opfylder Danmarks forpligtelser i forhold til vandramme- og Natura 2000-direktiverne, national lovgivning og internationale konventioner.

Både overvågningsprogrammets stofliste og de områder, der overvåges i, vil blive revurderet i forbindelse med programrevisionen i 2016.

Hvilke grænseværdier/miljøkvalitetskrav er endnu ikke fastlagte?

Der er i direktiv om prioriterede stoffer (2013/39/EU) fastsat miljøkvalitetskrav for EU's prioriterede og prioriterede farlige stoffer. Det drejer sig om i alt 45 stoffer. Derudover er der fastsat miljøkvalitetskrav for en række nationale stoffer, i alt 116 stoffer. Disse miljøkvalitetskrav er optaget i bekendtgørelse om miljøkvalitetskrav for vandområder og krav til udledning af forurenende stoffer til vandløb, søer eller havet (BEK nr. 1022 af 25/08/2010). Miljøkvalitetskravene skal for hvert stof fastsættes individuelt i vand, sediment, fisk eller muslinger.

Naturstyrelsen og Miljøstyrelsen vurderer derudover løbende, om der er behov for at udarbejde nye nationale miljøkvalitetskrav for miljøfarlige forurenende stoffer. Behovet kan vise sig, hvis fx en virksomhed ønsker en tilladelse til at udlede et bestemt stof. I så fald kan det være nødvendigt at fastsætte et miljøkvalitetskrav for det pågældende stof for at sikre, at der ikke bliver udledt skadelige mængder af det pågældende stof. Der kan også vise sig et behov for at udarbejde miljøkvalitetskrav til brug for vurderingen af tilstanden i vandmiljøet.

På hvilke områder mangler der mulighed for at sammenholde målinger med fastlagte grænseværdier/miljøkvalitetskrav?

Vandrammedirektivet gør det muligt for det enkelte medlemsland at vælge, hvilken matrice (vand, sediment, musling, fisk) et stof skal måles i. I Danmark måles i den matrice, der er bedst egnet til formålet, dvs. beskrivelse af tilstand eller udvikling. Målingen foretages derfor som oftest i sediment og organismer, som fisk og muslinger, bl.a. fordi nogle stoffer ikke kan måles i vand, eller de forekommer med så lave værdier, at måleresultaterne er usikre. Dette gælder f.eks. i søer og havvand, hvor der er en stor fortyndingseffekt. I vandløb, hvor stofferne ofte er mere opkoncentrerede, foretages målingen i vand.

De nationalt fastsatte miljøkvalitetskrav er i overvejende grad fastsat for miljøfarlige forurenende stoffer i vand (ferskvand og marin), mens der i mindre omfang er fastsat miljøkvalitetskrav for stoffer i organismer (fisk og muslinger) og sediment.

Ud af de ca. 315 km vandløb, 96 søer og 90 kystvande, der overvåges i, indebærer dette, at det ikke er muligt at sammenholde målinger med miljøkvalitetskrav for ca. 110 km vandløb, 59 søer og 19 kystvande.

Der arbejdes løbende med og afsættes ressourcer til at finde tekniske løsninger, der gør det muligt i videre omfang at sammenholde målinger med miljøkvalitetskrav.

Hvilken viden mangler at blive fremskaffet om årsager til overskridelse af miljøkvalitetskrav?

I Danmark har vi generelt en god viden om eksisterende kilder til miljøfarlige forurenende stoffer, herunder hvilke produkter de findes i, og hvorvidt der sker udledning af stofferne. Udledningen af stofferne gennem spildevand er reguleret af miljøbeskyttelsesloven, spildevandsbekendtgørelsen (BEK nr. 1448 af 11/12/2007) og bekendtgørelse om miljøkvalitetskrav for vandområder og krav til udledning af forurenende stoffer til vandløb, søer eller havet (BEK nr. 1022 af 25/08/2010). Det betyder, at der i forbindelse med en tilladelse til en udledning af spildevand altid skal

fastsættes de nødvendige vilkår for udledningen, så det sikres at gældende regulering er overholdt.

I forbindelse med arbejdet frem mod de kommende vandområdeplaner foretager Naturstyrelsen en indledende kildeopsporing i forhold til de stoffer, der har vist sig mest problematiske i basisanalysen for vandområdeplanerne for anden planperiode.

Nuværende og nødvendig viden om relevante indsatser med henblik på at opfylde miljømål for MFS.

Som nævnt ovenfor har vi i Danmark generelt god viden om kilder til miljøfarlige forurenende stoffer. Det er et vigtigt udgangspunkt for at kunne fastlægge relevante indsatser. Frem mod kommende vandområdeplaner vil Naturstyrelsen sammen med Miljøstyrelsen indsamle yderligere viden om de miljøfarlige forurenende stoffer, herunder vurdere behovet for fastsættelse af nye og reviderede miljøkvalitetskrav til brug for tilstandsvurderingen af de danske vandområder. Den konkrete indsats over for miljøfarlige forurenende stoffer vil blive endeligt fastlagt i vandområdeplanerne for anden planperiode, der forventes sendt i offentlig høring i december 2014.

Kirsten Brosbøl

/

Mads Leth-Petersen